

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zasłona przeciwstłoneczna dla niedźwiedzia polarnego.

Program "Człowiek, energia środowisko. Zrównoważona przyszłość
Mazowsza, Kujaw i Ziemi Łódzkiej" finansowany z dotacji Narodowego
Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Zasięg występowania

Chociaż przebywa na lądzie i lodzie, niedźwiedź polarny jest postrzegany za ssaka morskiego z powodu ścisłych stosunków z morzem. Jest gatunkiem występującym wokół bieguna północnego, na lodach Morza Arktycznego i wokół niego, z zasięgiem ograniczonym od południa do obszaru występowania lodu, najdalej na południe do James Bay w Kanadzie.

Chociaż ich liczebność spada na północ od 88 stopni, są dowody na występowanie niedźwiedzi polarnych na całym obszarze Arktyki. Populacja jest szacowana na 20000 do 25000 osobników. Występowanie jest ograniczone przez dostępność lodu morskiego, którego używają do polowania na foki stanowiące podstawę ich diety. Niszczenie środowiska naturalnego w Arktyce grozi przetrwaniu niedźwiedzia jako gatunku

Tryb życia

Niedźwiedzie polarne spędzają większość roku wzdłuż skutych lodem brzegów. Najchętniej przebywają na terenie łączącym części oblodzone z otwartymi wodami i ziemią wzdłuż wybrzeża. Niedźwiedzie polarne wiodą samotniczy tryb życia i pokonują duże obszary terenu. Spotykają się tylko przy padlinie i w okresie rozmnażania. Pomimo swojego ciepłego futra i warstwy tłuszczu, niedźwiedzie polarne od września zapadają w sen zimowy w gawrze, którą same wykopują w śniegu. Niedźwiedzie są znakomitymi pływakami. Płynąc posługują się przednimi łapami i mogą osiągnąć szybkość do około 10 km/h. Nurkują z otwartymi oczami i zamkniętymi nozdrzami. Potrafią wytrzymać pod powierzchnią wody do 2 min. Niedźwiedzie polarne żyją średnio 15-18 lat. W niewoli najdłużej żyła niedźwiedzica Debby umieszczona w ZOO w Winnipeg. Dożyła 42 lat.

Pokarm i strategia polowania

Niedźwiedź polarny jest najbardziej mięsożernym członkiem rodziny niedźwiedziowatych i jednym z najchętniej traktujących ludzi jako swoje pożywienie, mają znakomity węch. Głównym jego pożywieniem są foki, szczególnie nerpy, na które poluje czatując przy otworach lodowych, przez które foki łąpią powietrze lub skradają się do sztuk lecących na lodzie. Zabijają je jednym uderzeniem łapy. Zimą polują także na ptaki, gryzonie, skorupiaki, kraby, białuchy, młode morsy, okazjonalnie pizmowoty lub renifery i bardzo rzadko na inne niedźwiedzie polarne.

Niedźwiedź polarny pływający w zoo

Renifery i pizmowoły łatwo uciekają niedźwiedziom polarnym, ponieważ niedźwiedź szybko się przegrzewa, dlatego niedźwiedź polarny prawie całkowicie poluje na foki i młode morsy, albo Żywi się podłymi dorosłymi morskami lub wielorybami, kiedy późnym latem i wczesną jesienią patrolują wybrzeże. Przy jednej padlinie może gromadzić się od 10 do 20 niedźwiedzi. W ciągu roku w poszukiwaniu pokarmu niedźwiedź polarny pokonuje około 15 000 km. By przeżyć, musi zabić średnio 50-75 fok rocznie. Choć są nadzwyczaj potężnymi drapieżnikami, rzadko zabijają dorosłe morsy, które są dwukrotnie cięższe, chociaż czasami im się to zdarza. Ludzie i większe osobniki ich własnego gatunku są jedynymi drapieżnikami zabijającymi niedźwiedzie.

Jako drapieżnik, który w znacznym stopniu Żywi się innymi ssakami drapieżnymi zjadającymi ryby, niedźwiedź polarny spożywa wielkie ilości witaminy A, która jest przechowywana w ich wątrobie. W przeszłości, ludzie zatruwali się zjadając niedźwiedzią wątrobę. Chociaż niedźwiedzie są głównie drapieżnikami, latem, gdy dostępne są większe obszary, ich dieta staje się bardziej urozmaicona. Spożywają wtedy małe ssaki, ptaki zakładające gniazda na ziemi, jaja, lisy polarne, małe gryzonie jak również jagody, korzenie, listownicowce, wodorosty, trawy, małże i mchy.

Niedźwiedzie polarne są znakomitymi pływakami, zaobserwowano osobniki na pełnych wodach arktycznych 60 mil od lądu. Potrafią także nurkować. W niektórych przypadkach spędzają połowę czasu na krach lodowych. Ich 12 cm warstwa tłuszczu oprócz właściwości izolacyjnych dodaje im elastyczności. Od niedawna w poszukiwaniu pokarmu muszą pływać dłużej niż zazwyczaj, z powodu regresji lodów od 2005.

Niedźwiedzie polarne są ogromne, agresywne, ciekawe i potencjalnie niebezpieczne dla człowieka. Dzikie niedźwiedzie polarne w przeciwieństwie do innych niedźwiedzi, są bardziej odważne i nie boją się ludzi. Szybko starają się ocenić przydatność każdego napotkanego zwierzęcia pod kątem możliwości wykorzystania jako potencjalną ofiarę. Tak jak inne gatunki niedźwiedzi, lubią odpady powstające w wyniku ludzkiej ingerencji w środowisko. Na przykład, na wysypisku w Churchill, Manitoba zaobserwowano, że często jest wygrzebywany przez niedźwiedzie polarne smar i olej silnikowy

Poziom zagrożenia

Chociaż niektóre lokalne populacje niedźwiedzi polarnych kurczą się, to ich całkowita globalna liczba wzrasta. Pomiedzy 1970 i 2007 liczebność populacji niedźwiedzi polarnych zwiększyła się z 5000 do 25000 osobników. Na zachodnim wybrzeżu Zatoki Hudsona w Kanadzie np. w 1987 liczba oszacowanej populacji wynosiła 1200 ale w 2007 liczba ta zmalała do 950 osobników.

Futro i skóra

Niedźwiedź polarny ma futro koloru białego (pojedyncze włosy są przezroczyste jak kropelki wody tworzące chmurę), co daje mu dobry kamuflaż w otaczającym go środowisku oraz izolację przed zimnem. Z wiekiem futro żółknie. Futro działa jak miniaturowa szklarnia, która zamienia światło słoneczne na ciepło potrzebne do ogrzania ciała, pochłaniane przez czarną skórę niedźwiedzia. Zesztywniałe włosy na poduszczykach jego łap zapewniają izolację w trakcie chodzenia po śniegu i lodzie. W odróżnieniu od innych ssaków Arktyki, niedźwiedzie polarne nie zmieniają latem swojego futra na ciemniejsze.

Kiedyś przypuszczano, że włosy futra służyły jako włókno optyczne przewodzące światło do czarnej skóry, gdzie mogło być pochłaniane - teoria ta została obalona przez niedawne badania. Gruby podszerstek izoluje niedźwiedzie: zbyt przegrzewają się przy temperaturach wyższych niż 10°C, są niemal niewidoczne na fotografiach w podczerwieni; zaobserwować można tylko oddech i pysk. Futro niedźwiedzi trzymany w niewoli w ciepłych i wilgotnych warunkach nabiera bladozielonego zabarwienia. Jest to spowodowane glonami rozwijającymi się na włosach - w wyjątkowo gorących warunkach, puste rury dostarczają doskonałego domu glonom. Podczas gdy glony są niegroźne dla niedźwiedzi, przysparza to kłopotów ogrodom zoologicznym zapewniającym mieszkanie i zwierzęta są czasami kąpane w roztworze soli albo łagodnym roztworze nadtlenek wodoru w celu przywrócenia włosom białego koloru

Wielkość i waga

Niedźwiedzie polarne to jedne z najbardziej imponujących niedźwiedzi. Obok kodiaka są obecnie największymi żyjącymi drapieżnikami lądowymi. Samce mogą ważyć dwa razy tyle co tygrys syberyjski. Większość dorosłych samców waży 300-700 kg i osiąga długość 2,4-3,0 m. Wysokość w kłębie wynosi natomiast 1,3-1,5 m. Stojąc pionowo, dorosły samiec może osiągnąć wysokość do 3,35 m. Samica jest zwykle dwa razy mniejsza i waży w granicach 150-300 kg, mierząc 1,9-2,1 m długości. Po urodzeniu, młode niedźwiadki ważą tylko 600-700 g.

Największy niedźwiedź to rekordowy duży samiec ważący 1002 kg, zabity w Kotzebue Sound w północno-wschodniej Alasce w 1960. Przy stosunkowo małej i wąskiej głowie u niedźwiedzi czoło przebiega w niemal prostej linii do grzbietu nosa. Szyja niedźwiedzia jest stosunkowo długa, a uszy małe i okrągłe. Stopy są długie (około 30 cm) i bardzo szerokie (około 25 cm), palce częściowo spięte błoną pławną, która podczas pływania pełni funkcję płetw. Mocne, krótkie i ostre pazury są przydatne do przytrzymywania zdobyczy

Niedźwiedź polarny, niedźwiedź biały

Duży ssak drapieżny, przedstawiciel rodziny niedźwiedziowatych, zamieszkujący Arktykę. Pełni rolę głównego drapieżnika w zasięgu swojego występowania. Grube futro i warstwa tłuszczu chronią go przed zimnem. Półprzezroczysta sierść ma zazwyczaj kolor biały lub kremowy, przez co umożliwia zwierzęciu dobry kamuflaż. Skóra jest w rzeczywistości czarna. Niedźwiedź polarny ma krotki ogon i małe uszy, co pomaga mu zredukować utratę ciepła. Stosunkowo mała głowa i długie, zwisające się ku tyłowi ciało nadają mu opływowy kształt przydatny do pływania. Jest ssakiem niemal morskim potrzebującym do przetrwania jedynie kawałka pływającego lodu i żywności znajdowanej w wodzie. Przystosował się do życia na lądzie, morzu i lodzie. Naukowcy i klimatolodzy uważają, że zanikanie lodu morskiego w wyniku globalnego ocieplenia może być znaczącym, negatywnym czynnikiem dla możliwości przetrwania tego gatunku jeszcze w ciągu tego wieku.

Jak chronić klimat?

Sposoby ograniczania emisji CO₂ do atmosfery

- ✓ Wyłączaj urządzenia elektryczne lub odłącz je od prądu, jeśli nie są potrzebne. Nawet na funkcji „czuwanie” pobierają one energię.
- ✓ Gaś światło, kiedy wychodzisz z pokoju, w przeciwnym razie niepotrzebnie marnujesz energię. Używaj żarówek energooszczędnych. Zmiana na żarówkę energooszczędną oznacza wytwarzanie 65 kilogramów CO₂ mniej rocznie.
- ✓ Odłączaj ładowarkę z kontaktu, jeśli nie ładujesz akurat telefonu lub innego urządzenia.
- ✓ Gdziekolwiek to możliwe, chodź piechotą lub jedź na rowerze. Autobusy i tramwaje są bardziej przyjazne środowisku niż motocykle czy samochody. Jeśli twoi rodzice kupują nowy samochód, zasugeruj im, żeby kupili ekologiczny.
- ✓ Nie podróżuj samolotem! Zasugeruj to swojej rodzinie. Podczas lotu z Niemiec do Nowego Jorku na jedną osobę przypada emisja ok. dwóch ton CO₂ do atmosfery!
- ✓ Myj ręce w zimnej wodzie, ponieważ podgrzewanie jej pobiera energię.
- ✓ Lepiej brać prysznic niż kąpiel. Oszczędzasz w ten sposób wodę i energię, ale tylko wtedy, jeśli twój prysznic nie trwa zbyt długo.
- ✓ Zasugeruj rodzicom, żeby zakupili prysznic, który oszczędza wodę i takie same kurki.
- ✓ Kiedy przygotowujesz herbatę, zagotuj tylko tyle wody ile naprawdę potrzebujesz.
- ✓ Wietrz mieszkanie krótko, ale prawidłowo! Aby wywietrzyć pomieszczenie powinieneś otworzyć okno na kilka minut. Nie otwieraj okien, gdy masz włączone ogrzewanie. Nie chcesz przecież ogrzewać powietrza na zewnątrz!
- ✓ Kupuj Polskie produkty. Transportując jabłka z Nowej Zelandii lub truskawki z Hiszpanii bardzo dużo emituje się CO₂ do atmosfery.
- ✓ Razem ze swoją rodziną zasadźcie drzewo. Podczas swojego życia pięć drzew zabiera z atmosfery ok. jedną tonę CO₂.
- ✓ Przekaż te wskazówki dalej!